

موكريان

گلکۆی بوداق سولتان له مههاباد

هۆنراوهی ئازاد کهریمی

موکریان سلاو! زیدی خالانم
مەلەبەندی دایکیم، برای باوانم
ئەردەلان خانان وارگەیی هەلۆخان
هەوارگەیی باوکیم، خانووی ئەحمەدخان^(۱)
سنە و پالنگان، چەمشار، ژاوەرۆ
لەیلەخ، کولیاپی، گەروس، مەریوان
قوروە و هەورامان، کامیاران و جاف
دووعاچی تون و سلاورەسانان
هەر لەتۆ جوانە تاجی شانازی
بازی شیروانی^(۲) یت، نیشتووی لە بانان
سویند بە "سارم بەگ"^(۳)، بەخوینی سووری
بەمەنگۆر، مامەش، زەرزا و شاروێران
بە پیران و لەند، سندووس و خانئ
سەردەشت و رەبەت، سەقز و بۆکان
بە شنۆو بە بانە و سابلاخی رازاو
وا لە تۆ جوانە شۆرش و شەمزان
فیدای مەلەبەند و گوند و شارانت
شوینکەوتووی ئەتۆم بە گرهوی پیاوان!

٢٠ / جۆون ٢٠١٥ - کۆیە

۱- خان ئەحمەدخان ئاردهلان كۆرى ھەلۆخان میرى سەھو شەرەزور لەسالى ۱۰۲۱ ۱۰۴۶ ھەتا ۱۰۴۷ كۆچى مانگى بۆ ماوەى ۲۱ سالى حوكمى مىرنشینی ئاردهلانی كرد. كالأوزەر خانم كچى شاهەباس سەفەوى ھاوسەرى بوو. كاتى شاهەباس مرد و "تاماسپ"ى كۆرى بوو بە شای ئىران "زۆراو خان"ى كۆرى خان ئەحمەدخان لە ئەسفەهان بوو ،بە بېيارى شاتاماسپ كۆيركرا و خان ئەحمەدخان بانگەوازی كرد و ھەموو سەرۆك ھۆزە كوردەكان چوون بۆ يارمەتى خان ئەحمەدخان ئاردهلان و شەرىكى گەرە لە "دەشتى شلیر" لە نیوان سەقز و پىنجوین و بانە و مەريوان لە نیوان كورد و سەفەوى ھاتە ئاراو و خەلكىكى زۆر لە ھەدوولا كۆژران و بەداخەو كورد شكستی ھێنا،خان ئەحمەدخان بەرەو مووسل پاشەكشینی كرد و تاماسپى ترسەنۆك لە مەريوان لە سەرى براوى كوردانى كۆژراو دوو منارەى ساز كرد...مەستورەى ئاردهلان لە كتيبەكەيدا باسى ئەو بابەتەى كردو. ديارە شاتاماسپى ترسەنۆك بەكردارى كەتن و خوینخۆرى باوكى خۆى شاهەباس دا چوو و لە موكریان ئەو ھەموو جەنایەتەى كرد و كۆرى سارم بەگى موكرى گرت و دایە دەرخواردى چینگەنە بنیادەم خۆرەكان....

۲- بازى شیروانى: لە كۆندا لە كوردەوارى و لە عەجەمستان ئەگەر شای ولاتىك دەمرد يا دەكوژا و خەلك پىكنەدەھاتن لە سەر ھەلبژاردنى یەكێك ھەك شایىكى نوێ بۆ بەرىوہبردنى ولات، بازىكان ھەلەدا و كاتى ئەو بازە ھەلەدەفرى كەسانىكى برۆا پىكراو شوین ئەو بازە دەكەوتن بۆ ئەوہى بزائن لە سەر شانى كى ئەنیشیتەوہ. ئەو بازە لە سەر شانى ھەر كەس بنیشتايتەوہ ئەو كەسەیان ئەكرد بە شا... ئەو بازە بە بازى شیروانى دەناسرا و ھىماى بەختەوہرى بوو.

۳- سارم بەگ موكرى كۆرەزى میرئەحمەدى پژدەر كۆرەزى میرشەرفەدىن میرى جزیرا بۆتان لە سالى ۱۰۳۸ كۆچى مانگیدالە موكریان حوكمى ئەو ھەرىمەى كوردستانی كرد و ديارە شاهەباسى بەدناو شای سەفەوى لە ئەسفەهانەو ھات و ھەلى کوتایە سەر كوردستان و سارم بەگ بەرنگارى بوو بەداخەو شكستی ھێناو "باوہ ئۆمەر"ى كۆرى كەوتە دەستى دوژمن و بە زیندووپی لەت و پەت كرا و درایە دەستى پۆلى كەس وا بە چینگەنە مەشھوور بوون و ئەجیركراوى شاهەباس بوون و كاریان خواردنى گوشتى مرقوف بوو. ئەو وینەش ھى مەزارگەى حەزرتى بوداق سولتان میرى موكریان لە شارى سابلاغە و لەوچەى سارم بەگ و میرئەحمەدى پژدەرە. ديارە خانەوادەى داىكەم بەرچەلەك دەگەنەو بە بوداق سولتان